

Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen yhteishavainnointi 21.4.2012

Marko Ruti

EKLY:n perinteinen kevätyhteishavainnointi vietettiin lauantaina 21.4.2012. Vain kaksi pistettä osallistui tapahtumaan:

1. **Lappeenranta, Nuijamaa, Kolari, Kissanhännänmäki (klo 5:00-15:00)** Pekka Kansonen ja Marko Ruti.
2. **Parikkala, Siikalahti, Patotie (klo 5:00-15:00)** Janne Aalto ja Harri Partanen.

Suosituksena oli muuttajamäärien laskeminen tunneittain jaksoteltuina. Tämän molemmat pisteet tekivät.

Vallitsevat sääolosuhteet olivat mielenkiintoiset. Nuijamaalla kello 05:00 näkyvyyttä oli vielä kymmenen kilometriä, mutta sitten sumuverho alkoi peittää sen pian. Kello 06:00 näkyvyyttä 500 metriä, kello 08:00 – 10:30 vain 150 – 300 metriä. Kello 10:55 näkyvyys vähintään 1 km, klo 11:00 näkyvyys 1,3 km, kello 12:00 näkyvyys vähintään 10 kilometriä ja kello 13:00-15:00 näkyvyys yli 20 kilometriä. Sadetta ei tullut Nuijamaalla päivän aikana ollenkaan, mutta sumu pahimmillaan tiivistyi tiikusateisen kosteaksi esimerkiksi optiikan pintaan. Lämpötila vaihteli aamun +3 asteesta iltapäivän +8 asteeseen. Iltapäivä oli täyspilvinen. Tuuli oli varhain aamulla heikko idästä, kello 9:00-11:00 heikkoa tai kohtalaista etelästä; myöhemmin tuuli muuttui viileäksi ja oli kohtalainen tai navakka lounaasta.

Parikkalassa sumuisen aamun ja aamupäivän keskellä satoi ajoittain vettä. Sumuverho väistyi vasta klo 12:30 maissa, joten etenkin Parikkalassa sumuverhon hälvenemisen odotus täytyi raastaa havainnoijien hermoja.

Sumussa kaikkien lintujen muutto oli lamassa. Vain yksittäisiä lintuja muutti, mutta niitäkin harvoin. Lappeenrannassa muutti sumussa neljän yksilön punakylkirastasparvi, Parikkalassa pikkurastaille hieman enemmän liikehdintää aamun tunteina. Parikkalassa kello 09:00 – 10:00 ei kirjattu yhtään muuttolintua, ja Lappeenrannassa klo 08:00 – 09:00 kolme muuttavaa lintua: Peippo, räkättirastas ja kiuru. Isoja lintuja ei sumun keskellä voinut nähdä, tuskin niitä oli paljoa liikkeelläkään. Ympäröivät metsät kuhisivat pikkulintuja ja rastaita. Välillä sai olla varovainen, ettei kirjannut metsän reunan puunlatvassa räksättävää muuttovireistä räkättirastasta muuttavaksi. Oli odotettavissa, että sumun hälvettyä rysähtäisi, jos ollenkaan!

Ja niin kävi, kuten usein ennenkin, että sumun hälvettyä alkoi vuorokauden ajankohtaan nähden tavanomaista voimakkaampi pikkulintujen ja rastaiden rynnistys. Kumpikaan havaintopaikka ei sijainne aivan johtolinjalla, joten tätä taustaa vasten määrät jäivät pienemmiksi. Kirjattavaa iltapäivän hyvän näkyvyyden tunneille riitti yllin kyllin ja muuttolajisto normalisoitui aika tavalla.

Aamun ja aamupäivän epäuskoinen motivaatiopula havainnointiin muuttui vihdoinkin hymyyn sään seljettyä. Kirjatessa samanaikaisesti satojen yksilöiden parvet saattoivat ohittaa havaintopaikan huomaamatta rytäkässä – ja jäivät vaille lopullista huomiota!

Väärään suuntaan muuttavia, eteläpuolelle muuttavia, lintuja kokonaismäärästä on niin vähän molemmissa pisteissä, että nämä havainnot ovat muuttotaulukossa.

Vesilinnut ja kurki

Muuttavia joutsenlintuja ei havaittu kummassakaan pisteessä. Harmaa- ja metsähanhia muutti Nuijamaalla 30 yksilöä viidessä parvessa. Parikkalassa määritettiin viimeisenä havaintotuntina kahdeksan muuttavaa metsähanhaa alalajia *rossicus* ja kolme tundrahanha. Kurkia muutti Nuijamaalla kolme yksilöä ja Parikkalassa kymmenen – siis hyvin vaisusti kurjet olivat liikkeellä.

Kahlaajat

Töyhtöhyppiä viuhtoi Parikkalassa yhteensä 101 muuttavaa, Nuijamaalla 34. Nuijamaalla muuttavia taivaanvuohia nähtiin kahdeksan yksilöä. Parikkalassa havaittiin kapustarintoja viisi muuttavaa. Pisteestä laskettiin myös 87 muuttavaa kuovia, joista suurin osa tietenkin vasta näkyvyyden parannuttua. Myös Kissanhännänmäeltä nähtiin pari muuttavaa kuoviparvea, joista äänettömästi yli mennyt pari vaikutti pikkukuoveilta, näyttivät niin pieniltä. Metsävikloja havaittiin molemmissa pisteissä 12 muuttavaa, Nuijamaalla nähtiin kahdeksan yksilön muuttoparvi lajista. Parikkalassa havaittiin kolme muuttavaa valkovikloa. Parikkalan sumuisen aamun pioneeritunnilta mainittakoon lehtokurppa.

Petolinnut

Sumuinen sää vaikutti näkyvyyteen niin, että havaitut petolintumäärät jäivät vähäisiksi molemmissa pisteissä ja vain iltapäivän tunteja koskeviksi. Nuijamaalla ensimmäinen havaittu petolintu oli kalasääski, joka kuskasi pitkää risua pesälleen. Pieniä määriä petolintuja muutti, mutta esimerkiksi piekanaa ei nähty ollenkaan. Nuijamaalta voisi mainita kolmen yksilön muuttavan varpushaukkaparven ja sinisuohaukan. Parikkalassa nähtiin muuttavina koiras ruskosuohaukka, pari sinisuohaukkanaarasta, muutamia varpushaukkoja ja ampuhaukka.

Pikkulinnut ja rastaat

Pikkulintujen ja rastaiden ryntäys oli odotettavissa matalapaineen vallitessa. Rastaat haluavat tällaisella tuhnuisella säällä muuttaa! Nuijamaan Kissanhännänmäellä havaittiin muutaman kilometrin päässä lännessä pikkulintujen ja rastaiden yhtenäinen ja pitkäaikainen ”jono” kohti pohjoista, siellä meni varmaan tuhansia yksilöitä! Näitä lintuja ei kirjattu, koska ylitse ja ohi lentävien lajien havainnointi koettiin tärkeämpänä.

Parikkalassa muutto painottui pariin – kolmeen viimeiseen havaintotuntiin ja meno tuntui hiipuvan parahiksi havainnointiajan loppuun mennessä. Nuijamaalla muuttorysäys alkoi heti sumun hälvettyä vähän ennen klo 11:00 ja oli vaimeampaa viimeisenä havaintotuntina. Parikkalasta määritettiin muuttavia peippoja 1387 ja Nuijamaalla 379 yksilöä. Lajilleen määrittämättömiä pikkulintuja, joista lähes kaikkien arvioitiin olleen peippoja, määritettiin Nuijamaalla 940 ja Siikalahdella 168.

Räkättirastaita laskettiin Parikkalassa muuttavina 621 ja Nuijamaalla 470. *Turdus sp* –merkintöjä Nuijamaalla 445 yksilöä ja Siikalahdella 608. Pieniä rastaita, joiden arveltiin olleen

punakylkirastaita, havaittiin Siikalahdella 136 yksilöä. Punakylkirastaiden ohella Nuijamaalla havaittiin muuttavan pieniä määriä muutollaan tiksuttelevia laulurastaita. Nuijamaalla ei eroteltu pieniä ja isoja rastaita, mutta räkättirastaiden osuus rastasparvista oli arviolta 80 %. Kulorastaita määritettiin Nuijamaalla muutolla 29 yksilöä.

Niittykirvisiä laskettiin Nuijamaalla 52 yksilöä, suurimmassa muuttoparvessa oli 15 yksilöä. Parikkalassa nähtiin 25 yksilön västäräkkiparvi, joka nousi muutolle noin tunti ennen sumun hälvenemistä.

Peippo- ja rastasparvien ohella havaittiin harvinaisempia muuttolajeja. Näitä olivat Nuijamaalla kaksi tikliä, kangaskiuru ja lapinharakka, sekä Parikkalassa tikli ja lapinsirkku.

Paikalliset

Nuijamaalla mainittavia paikallisia lajeja olivat Kissanhännänmäen rinteeltä lentoon lähtenyt lehtokurppa, äänekäs palokärkipari koko päivän kuikutellen, pari kurkireviiriä eteläpuolella, soidintavia teeriä, ja komea tuulihaukkakoiras istui hakkuukelon latvassa tuhkanharmaata pyrstöään levitellen.

Siikalahti on vallan mainio paikallisten lajien havainnointipaikka. Mainittakoon sieltä kaulushaikara, uivelo, kaksi punasotkakoiraista ja kukertavia koirasteeriä täälläkin.

Kiitos osallistujille.

Taulukko 1. Muutto- tai vaellusliikედinnässä ilmoitetut lajit määrittäin Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen kevätyhteishavainnoinnissa 21.4.2012. Paikallisia yksilöitä ei ole luvuissa huomioitu. Mainittavimmat paikalliset lajit on mainittu tekstissä tai ne löytyvät Birdlifen havaintopalvelusta www.tiira.fi havaintopäivältä.

Laji	Lat.	Lappeenranta	Parikkala	Yhteensä
Harmaahanhilaji	Ans sp	21		21
Metsähanhi	Ans fab	9	8	17
Tundrahanhi	Ans alb		3	3
Kanadanhanhi	Bra can		1	1
Isokoskelo	Mer mer	6	2	8
Ruskosuohaukka	Cir aer		1	1
Sinisuohaukka	Cir cya	1	2	3
Varpushaukka	Acc nis	6	4	10
Tuulihaukka	Fal tin	1		1
Ampuhaukka	Fal col		1	1
Kurki	Gru gru	3	10	13
Kapustarinta	Plu apr		5	5
Töyhtöhyppä	Van van	34	101	135
Taivaanvuohi	Gal gal	8		8
Lehtokurppa	Sco rus		1	1
Kuovi	Num arq	12	87	99
Kuovilaji	Num sp	2		2
Valkoviklo	Tri neb		3	3

Metsäviklo	Tri och	12	12	24
Naurulokki	Lar rid	6	105	111
Kalalokki	Lar can	12	30	42
Selkälokki	Lar fus	6	8	14
Harmaalokki	Lar arg	6		6
Sepelkyyhky	Col pal	67	34	101
Kangaskiuru	Lul arb	1		1
Kiuru	Ala arv	6	7	13
Niittykirvinen	Ant pra	52	4	56
Västaräkki	Mot alb	4	36	40
Rautiainen	Pru mod	8		8
Rastaslaji	Tur sp	445	608	1053
Mustarastas	Tur mer	1		1
Räkättirastas	Tur pil	470	621	1091
Laulurastas	Tur phi	10		10
Punakylkirastas	Tur ili	32		32
Pieni rastas	P Tur sp		136	136
Kulorastas	Tur vis	29	5	34
Lapinharakka	Lan exu	1		1
Varis	Cor nix	1		1
Kottarainen	Stu vul		6	6
Peippo	Fri coe	379	1387	1766
Järripeippo	Fri mon	2		2
Viherpeippo	Car chl	1		1
Tikli	Car car	2	1	3
Vihervarpunen	Car spi	23	9	32
Urpainen	Car mea	3	5	8
Punatulkku	Pyr pyr	1		1
Lapinsirkku	Cal lap		1	1
Keltasirkku	Emb cit	4		4
Pajusirkku	Emb sch	2	1	3
Pikkulintu	PL	940	168	958